

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2018-12-13
Stockholm

Mål nr
P 9835-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-10-13 i mål nr P 3448-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Byggnadsnämnden i Solna stad

Motpart

Hagaugnen AB

Ombud: Jur.kand. J.P.

SAKEN

Utdömande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår Hagaugnen AB:s yrkanden om att överklagandet ska avvisas och att målet ska vilandeförklaras.
 2. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom och förpliktar Hagaugnen AB att till staten betala 600 000 kr i vite.
-

Dok.Id 1455143

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Byggnadsnämnden i Solna stad har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska förplikta Hagaugnen AB att betala vite om 600 000 kr.

Hagaugnen AB har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska avvisa överklagandet och i andra hand att målet ska vilandeförklaras. Om Mark- och miljööverdomstolen vare sig avvisar överklagandet eller vilandeförklarar målet, har bolaget motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

Byggnadsnämnden har bestritt Hagaugnen AB:s yrkanden.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Hagaugnen AB har som skäl för avvisning alternativt vilandeförklaring anfört i huvudsak följande:

Hagaugnen AB äger inte fastigheten ensam, utan innehar lagfart på hälften av fastigheten medan den andra hälften ägs av en annan. I det fall flera är ägare till samma fastighet föreligger s.k. nödvändig processgemenskap. Detta innebär att en ansökan som riktar sig till endast en av parterna normalt ska avvisas.

Anledningen till yrkandet om vilandeförklaring är att det vid Solna tingsrätt pågår ett mål om bättre rätt till den hälft av fastigheten som ägs av Hagaugnen AB. Skulle Hagaugnen AB förlora det målet kommer bolaget således inte vara ägare till någon del av fastigheten. Hagaugnen AB innehar inte någon nyttjanderätt till fastigheten utan bolagets befattning med denna har helt grundat sig på bolagets äganderättsanspråk på denna.

Det användningsförbud som har utfärdats är således inte lagligen grundat. Innan någon prövning i sak kan ske måste Solna tingsrätt klargöra om Hagaugnen AB är ägare.

Byggnadsnämnden har anfört i huvudsak följande:

Det föreligger inte rättegångshinder i form av nödvändig processgemenskap, utan detta innebär endast att ytterligare medpart kan inkluderas i prövningen. Målet om bättre rätt till den hälft av fastigheten som ägs av Hagaugnen AB kan möjligtvis resultera i att bolaget inte längre kommer vara ägare till fastigheten, men då användningsförbudet i plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och därmed förenat vite inte bara träffar fastighetsägare utan även nyttjanderättshavare torde likväl Hagaugnen AB vara relevant subjekt i målet även fortsättningsvis.

Trovärdigheten i de utlåtanden som Hagaugnen gett in och som avser byggnadens påstådda säkerhet ifrågasätts. Sweco, som upprättat ett brand- och risktekniskt utlåtande, har senare hävt det avtal som legat till grund för ifrågavarande uppdrag och därmed förenat utlåtande. Byggnadsnämnden har genom egna specialistresurser kunnat konstatera brister som med all tyngd motiverar ett användningsförbud. Nämnden vidhåller därför nödvändigheten i att effektuera förbudet med omedelbar verkan och behovet av att utdöma vitet. Ett fortsatt nyttjande av byggnaden på fastigheten i sin nuvarande status kan innebära en icke försumbar risk för skador av oförutsägbar omfattning, i värsta fall förlust av människoliv.

Byggnadsnämnden har tagit hänsyn till den faktiska risk för liv och säkerhet som det innebär att vistas i byggnaden, att byggnaden som är en industrilokal felaktigt används för bostadsändamål, att påbyggnader på plan 1–3 antingen uppförts olovligen eller i strid med beviljat bygglov samt att byggnaden vid tidigare avisering om planerade tillsynsbesök kunnat utrymmas på mindre än en vecka. Mot bakgrund av dessa omständigheter är tiden om sex dagar mellan delgivningstidpunkten och tillsynsbesöket tillräcklig för bolaget att följa föreläggandet och vidta rättelse. Bolaget har haft faktiskt och rättslig möjlighet att följa beslutet om användningsförbud. Då användningsförbudet har överträtts finns skäl att döma ut vitet.

Byggnadsnämnden har till stöd för sin talan hänvisat till sakkunnigutlåtanden avseende brandskydd och protokoll från tillsynsbesök.

Hagaugnen AB har dessutom anfört i huvudsak följande:

Eftersom frågan om användningsförbud inte är slutligt avgjord är det inte heller klarlagt att något brott mot användningsförbudet har ägt rum. Beslutet har ännu inte fått laga kraft. I målet om utdömning av vite kan ändå frågan om byggnadens brandskydd ha betydelse, även om denna fråga inte primärt ska prövas i målet. Anledningen till detta är att vite inte kan utdömas om den som träffas av sanktionen har vidtagit rättelse. Om byggnadsnämndens slutsats att byggnaden inte uppfyller de tekniska kraven är felaktigt, har bolaget ”vidtagit rättelse”. Detta borde ha lett till att nämnden skulle ha hävt användningsförbudet. Bolaget har visat att de tekniska egenskapskraven är uppfyllda. Därmed har ”rättelse” vidtagits. Att nämnden inte beslutat att häva användningsförbudet ska inte drabba bolaget. Av bolagets ingivna utlåtanden framgår att byggnaden uppfyller samtliga brandtekniska krav och det inte finns något hinder mot att använda byggnaden ur brandskyddssynpunkt. Det föreligger därför inte grund för användningsförbud eller för att utdöma vite.

Den tidsperiod bolaget fått på sig, en knapp vecka, är en alltför kort tid för att anses skälig. Det är inte riktigt att det förelegat risk för liv och säkerhet att vistas i byggnaden. Bolaget har själv låtit flera sakkunniga bedöma brandsäkerheten i fastigheten. Att det vid tidpunkten för delgivningen av beslutet om användningsförbud skulle ha funnits någon som helst fara för liv och säkerhet att vistas i fastigheten bestrids. Påståendena att byggnaden dels använts för bostadsändamål, dels tidigare kunnat utrymmas mycket snabbt är felaktiga. Påbyggnaden har inte framskridit så pass långt att den kan användas för något ändamål överhuvudtaget. Att användningen av en byggnad fortsätter någon tid efter det att ett beslut om användningsförbud utfärdats får anses ligga i sakens natur. Faktiskt möjlighet att följa föreläggandet förelåg inte från det att bolaget delgavs föreläggandet den 26 maj 2017 fram till tillsynsbesöket den 1 juni 2017.

Frågan om brandsäkerheten i fastigheten blir av betydelse om sex dagar skulle anses vara en tillräckligt lång tid för att vidta rättelse. Då måste bedömas om fastighetens skick är sådant att det varit objektivt riktigt att besluta om användningsförbud. Om så inte varit fallet, och fastigheten sex dagar efter beslutet varit i sådant skick att ett användningsförbud inte varit motiverat har bolaget i vart fall vidtagit rättelse.

Hagaugnen AB har till stöd för sin talan hänvisat till brandtekniska utlåtanden.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Bakgrund

Byggnadsnämnden beslutade den 7 december 2016 att med stöd av 11 kap. 33 § PBL förbjuda Hagaugnen AB, ägare till XX i Solna kommun, att använda hela byggnaden på fastigheten. Föreläggandet förenades med ett vite om 600 000 kr för varje gång som förbudet överträds. I beslutet anges att användningsförbudet enligt 11 kap. 38 § PBL gäller omedelbart även om det överklagas. Vidare anges att det gäller till dess Hagaugnen AB visat att gällande tekniska egenskapskrav för säkerhet i händelse av brand uppfylls och byggnadsnämnden beslutar annat. Nämndens beslut delgavs Hagaugnen AB den 26 maj 2017 genom särskild delgivning med juridisk person.

Den pågående äganderättstvisten förhindrar inte att vitet döms ut

Hagaugnen AB är hälftenägare av XX sedan sommaren 2016. Hagaugnen AB har i Mark- och miljööverdomstolen gjort gällande att den omständigheten att den andra hälftenägaren till fastigheten i augusti 2017 väckte talan om bättre rätt till Hagaugnen AB:s andel av fastigheten – ett mål som alltjämt är pågående – innebär att Mark- och miljööverdomstolen nu inte kan pröva frågan om utdömande av vite med anledning av byggnadsnämndens beslut den 7 december 2016.

I 2 § lagen (1985:206) om viten föreskrivs att ett vite inte får föreläggas om adressaten kan antas sakna faktisk och rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Av 11 kap. 33 § första stycket 1 PBL framgår att användningsförbud riktas till den som äger eller har nyttjanderätt till det aktuella byggnadsverket. Byggnadsnämndens användningsförbud avser hela byggnaden på XX och är riktat till Hagaugnen AB. Hagaugnen AB var vid tidpunkten för nämndens beslut lagfaren ägare av hälften av fastigheten. När föreläggandet utfärdades fanns inte anledning att anta att Hagaugnen AB saknade faktisk eller rättslig möjlighet att se till att användningen av byggnaden på fastigheten upphörde. Att den andra hälftenägaren därefter har väckt talan om bättre rätt till Hagaugnen AB:s ägarandel har inte förändrat bolagets möjligheter att varken

faktiskt eller rättsligt se till att föreläggandet åtföljts. I den stämningsansökan som Hagaugnen AB har givit in till Mark- och miljööverdomstolen anges för övrigt att fastigheten förvaltas av Hagaugnen AB. Den pågående äganderättstvisten förhindrar därmed inte att vitet döms ut.

Frågan om utdömande av vitet ska prövas trots att beslutet inte fått laga kraft

I mark- och miljödomstolens dom anges att byggnadsnämndens beslut den 7 december 2017 har vunnit laga kraft. Så är emellertid inte fallet. Länsstyrelsen i Stockholm avslog i beslut den 9 mars 2018 Hagaugnen AB:s överklagande av byggnadsnämndens beslut. Hagaugnen AB har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen, som ännu inte har avgjort målet (Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, mål nr P 5599-18).

Som anges i byggnadsnämndens beslut gäller enligt 11 kap. 38 § andra stycket PBL dock beslut om användningsförbud enligt 33 § omedelbart om inte annat bestämts. Inhibition har inte meddelats.

Även om det många gånger är lämpligt att avvakta ett lagakraftvunnet beslut finns det – när det som här är fråga om ett omedelbart verkställbart beslut – inte något principiellt hinder mot att pröva frågan om utdömande av vitet trots att beslutet inte har fått laga kraft. Enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömningen finns i detta fall inte några sådana omständigheter som annars talar för att prövningen bör anstå. Mark- och miljööverdomstolen lägger i stället särskild vikt vid att användningsförbudet har meddelats av brandskyddsskäl och att sådana förelägganden enligt lag ska gälla omedelbart. Den situation som annars ofta kan uppkomma vid överklagande – nämligen att föreläggandet inte ändras på annat sätt än att fristen skjuts fram – är inte aktuell här. (Jämför L., Viteslagstiftningen, Zeteo 2018-03-22, kommentaren till 2 och 6 §§ lagen om viten och Mark- och miljööverdomstolens dom den 11 november 2011 i mål nr M 1325-11.)

Förbudet som ligger till grund för ansökan är lagligen grundat

Byggnadsnämnden har redogjort för den utredning som har legat till grund för beslutet om användningsförbud. Byggnadsnämnden har bl.a. anlitat certifierad sakkunnig inom brandskydd och inhämtat skriftligt sakkunnigutlåtande avseende brand. Att Hagaugnen AB i tiden efter användningsförbudet beslutades har inkommit med egen utredning avseende brandskydd förändrar inte det faktum att det underlag som var tillgängligt för byggnadsnämnden när beslutet fattades motiverade att användningsförbudet meddelades. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar således att nämndens beslut om användningsförbud var lagligen grundat.

Hagaugnen AB har inte rättat sig efter användningsförbudet

Hagaugnen AB delgavs beslutet om användningsförbud avseende hela byggnaden på XX den 26 maj 2017. Vid tillsynsbesök den 1 juni 2017 påträffades såväl sovande och boende som personal från pågående verksamhet i byggnaden.

Hagaugnen AB har alltså inte rättat sig efter beslutet. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar därmed att de objektiva förutsättningarna för att döma ut vitet föreligger.

Hagaugnen AB har inte haft giltig ursäkt för att inte rätta sig efter förbudet

Av praxis framgår att ansvaret i vitessammanhang inte vilar på rent objektiva grunder. Om adressaten kan visa att han har haft giltig ursäkt för att inte följa föreläggandet ska vitet inte dömas ut. Det ankommer dock på adressaten att klargöra de omständigheter som utgör giltig ursäkt. (Se L. Viteslagstiftningen, Zeteo 2018-03-22, kommentaren till 6 § lagen om viten.)

Hagaugnen AB yttrade sig inte i mark- och miljödomstolen och mark- och miljödomstolen har i sin dom endast konstaterat att tiden mellan delgivning och tillsynsbesök – sex dagar – inte har utgjort tillräcklig tid för Hagaugnen AB att rätta sig efter användningsförbudet, för att ”bl.a. se till att befintliga hyresgäster lämnat fastigheten”. Mark- och miljööverdomstolen anser för sin del att det inte går att dra någon sådan generell slutsats i fråga om de faktiska möjligheterna att tillse att byggnaden inte användes. När ett användningsförbud meddelas på grund av brister i brandskyddet, och därför gäller omedelbart, måste förhållandevis höga krav ställas på adressaten att vidta åtgärder utan dröjsmål. Det är visserligen riktigt att det finns exempel på att ett vite inte har dömts ut

när en hyresgäst har vägrat flytta trots uppsägning och hyresgästen inte kunnat avhysas inom utsatt tid på grund av långa handläggningstider hos Kronofogdemyndigheten (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 18 april 2018 i mål nr M 10441-17). I detta fall föreligger emellertid inte några konkreta uppgifter varken i fråga om vilka åtgärder – om några – som Hagaugnen AB rent faktiskt har vidtagit för att tillse att de personer som vistades i byggnaden skulle lämna den eller vilka hyresgäster det alls skulle ha rört sig om. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar därmed att det inte har framkommit några sådana omständigheter som har utgjort giltig ursäkt för Hagaugnen AB att inte se till att användningsförbudet åtföljdes.

Övriga frågor

Det har inte framkommit några omständigheter som kan föranleda slutsatsen att ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse. Vitet avser i detta fall att säkerställa ett angeläget samhällsintresse och är riktat mot ett aktiebolag som är hälftenägare till en fastighet av betydande värde. Vid en samlad bedömning finner Mark- och miljööverdomstolen att vitesbeloppet står i rimlig proportion till sitt syfte och det har inte framkommit några särskilda skäl som kan motivera en jämkning av beloppet.

Sammanfattning

Mark- och miljööverdomstolen har kommit fram till att det inte finns skäl att avvakta varken utgången av tvisten om bättre rätt till Hagaugnen AB:s andel i den aktuella fastigheten eller överprövningen av byggnadsnämndens beslut, varför Hagaugnen AB:s yrkanden om avvisning och vilandeförklaring ska avslås. Mark- och miljööverdomstolen har vidare funnit att beslutet som ansökan avser är lagligen grundat, att Hagaugnen AB inte har rättat sig efter beslutet om användningsförbud och att bolaget inte haft giltig ursäkt för detta. Vitet har inte förlorat sitt ändamål och skäl för jämkning föreligger inte. Mark- och miljööverdomstolens dom ska därmed ändras och byggnadsnämndens yrkande om utdömmande av vitet bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2019-01-03

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Birgitta Bylund Uddenfeldt, referent, och Johan Svensson samt tekniska rådet Inga-Lill Segnestam.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-10-13
meddelad i
Nacka strand

Mål nr P 3448-17

PARTER

Sökande

Byggnadsnämnden i Solna stad

Motpart

Hagaugnen AB

Uppgivet ombud: J.P.

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår Byggnadsnämndens i Solna stad ansökan om utdömande av vite.

Dok.Id 503490

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00–16:30

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Solna stad (nämnden) beslutade den 7 december 2016 att med omedelbar verkan förbjuda Hagaugnen AB (bolaget), ägare till XX i Solna kommun, att använda hela byggnaden på fastigheten tills dess bolaget visat att gällande tekniska egenskapskrav för säkerhet i händelse av brand uppfylls och nämnden beslutar annat. Förbudet förenades med ett löpande vite om 600 000 kr för varje gång förbudet överträds. Föreläggandet delgavs den 26 maj 2017 genom särskild delgivning med juridisk person.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har i ansökan om utdömande av vite yrkat att mark- och miljödomstolen ska förplikta bolaget att betala vite om 600 000 kr. Till stöd för sitt yrkande har nämnden anfört att beslutet har delgetts bolaget genom särskild delgivning med juridisk person eftersom tidigare försök till delgivning med mottagningsbevis misslyckats. Miljö- och byggnadsförvaltningen har vid tillsynsbesök på fastigheten den 1 februari, 14 februari, 5 april samt 1 juni 2017 konstaterat att bolaget inte har rättat sig efter beslutet om användningsförbud.

DOMSKÄL

I ett mål om utdömande av vite ska domstolen först pröva om förbudet som ligger till grund för ansökan har delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft, om det är lagligen grundat och om det har överträtts. Om förbudet har överträtts ska domstolen även pröva om den som har förbjudits har haft faktisk och rättslig möjlighet att följa förbudet. Domstolen ska dessutom, under förutsättning att vite ska dömas ut, pröva om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse, pröva vitets storlek och om det finns skäl att jämka vitet. Ett vite har en straffrättslig karaktär och stränga krav måste därför ställas på såväl utformningen av det beslut som ligger till grund för vitets utdömande som den talan som förs av sökande myndighet.

Annat har inte framkommit än att det förbud som ligger till grund för ansökan är lagligen grundat, att det har delgetts bolaget och att det har vunnit laga kraft.

Till stöd för att förbudet har överträtts har nämnden hänvisat till miljö- och byggnadsförvaltningens tillsynsbesök på fastigheten den 1 februari, 14 februari, 5 april samt 1 juni 2017. Mark- och miljödomstolen noterar att bolaget har delgetts användningsförbudet den 26 maj 2017, dvs. två veckor från det att handlingen skickades till bolaget (se 30 § delgivningslagen). Bolaget kan således först vid denna tidpunkt formellt sett anses ha fått del av föreläggandet. De tillsynsbesök som skett innan delgivningstidpunkten kan därför inte ligga till grund för bedömningen, även om förbudet enligt 11 kap. 38 § plan- och bygglagen gäller omedelbart.

Vid miljö- och byggnadsförvaltningens tillsynsbesök den 1 juni 2017 konstaterades att byggnaden användes trots användningsförbudet. Sovande och boende påträffades, liksom personal från pågående verksamheter i byggnaden. Domstolen finner därför att det är visat att användningsförbudet har överträtts.

Eftersom förbudet har överträtts ska mark- och miljödomstolen pröva om bolaget haft faktisk och rättslig möjlighet att följa förbudet. Det innebär bl.a. att bolaget måste ha haft skäligt rådrum (tillräcklig tid) för att utföra de åtgärder som är nödvändiga för att åstadkomma rättelse. Det är inte visat att bolaget fått del av föreläggandet förrän vid delgivningen som skedde endast sex dagar före tillsynsbesöket den 1 juni 2017. Domstolen anser därför att bolaget inte har haft tillräcklig tid för att till denna tidpunkt ha följt förbuds föreläggandet genom att bl.a. se till att befintliga hyresgäster lämnat fastigheten. Det finns därmed inte förutsättningar att döma ut det ansökta vitet. Nämndens ansökan ska alltså avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#) (DV 426)

Överklagande senast den 3 november 2017.

Åsa Marklund Andersson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Åsa Marklund Andersson. Målet har handlagts av tingsnotarien Mathilda Kilander.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - AVGÖRANDE I MÅL OM VITEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens avgörande ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till domstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från avgörandets datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i beslutet.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. det avgörande som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för avgörandet samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens avgörande som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av avgörandet.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillsämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se